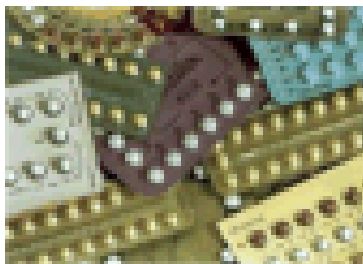

Antikoncepce

O co vlastně jde?.....Je to ochrana před nežádoucím otěhotněním. Muži se nejčastěji chrání kondomem, ženy různými antikoncepčními metodami. A že jich není málo...nejčastější jsou pilulky. O dalších druzích se dočtete až níže. Slovo antikoncepce, pochází z řeckého slova *anticonceptio*. Abyste zvýšily spolehlivost ochrany, lékaři doporučují použít dva druhy antikoncepce. Tak...to by k úvodu stačilo.....

Jaké jsou antikoncepční metody? No, je jich hafo moc, takže jenom ty nejpoužívanější, nejoblíbenější a lékaři nejdoporučovatelnější!!!!!!!!!!!!!!

CHEMICKÁ-Místní chemická antikonceptiva se zavádějí do pochvy a

ničí spermie, nejsou dostatečně spolehlivá, mají se kombinovat s mechanickou ochranou (pesary). Z celkových antikonceptiv jsou důležitá antikonceptiva hormonální, která jsou ženě podávána per os. Nejčastěji se používá směs ženských pohlavních hormonů

(estrogenů a gestagenů) buď monofázicky (konstantní směs vždy bez přerušení po dobu 21 dnů od pátého dne menstruačního cyklu), nebo sekvenčně (od pátého dne cyklu zpočátku jen estrogen, pak v kombinaci s gestagenem). Tyto zásady brání především ovulaci, tj. uvolnění vajíčka z vaječníku. Pro možnost zdravotních komplikací je nutno hormonální antikonceptiva používat jen s vědomím lékaře.

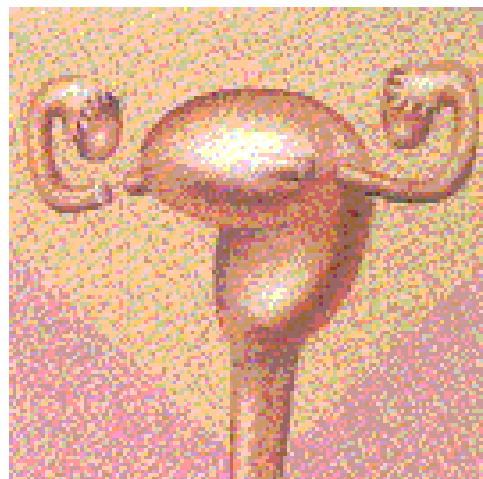
HORMONÁLNÍ-využívá tzv. negativní zpětné vazby. Tvorba

je řízena centrálně z hypotelanu pomocí gonadoliberinů a následně uvolněním folikulostimulačního (FSH) a luteinizačního (LH) hormonu z hypofýzy. Tyto gonadotropiny vyvolají zvýšenou tvorbu estrogenů a gestagenů ve vaječnicích. Stoupající

hladina pohlavních hormonů poté potlačí uvolňování FSH a LH. Při umělém přívodu pohlavních hormonů zvenčí tedy klesají oba gonadotropiny a nedochází tudíž ke zrání a uvolnění vajíčka z vaječníku ani k mohutnému růstu a přípravě děložní sliznice pro přijetí zárodku. Stejně dojde k potlačení růstu sliznice pochvy a tkáně mléčné žlázy (ne však k úplnému zastavení!). Potlačení výdeje gonadotropinů pomocí zpětné vazby trvá cca 7-10 dní a není ani tak závislé na celkové hladině, jako spíš na kontinuální, trvalé hladině hormonů v krvi (fyziologický výdej hormonů v organismu je pulsní). Proto je zvláště v případě pilulek nutná pravidelnost v užívání.

STERILIZACE-Podvázání vaječníků, dělá se až po několika dětech. Je nenávratná. Žena potom už nikdy nemůže otěhotnět. Sterilizace se dělá i u mužů. Těm se podvázají chámovody. Je též nenávratná!

PŘIROZENÁ- Tyto metody patří mezi nejstarší, široce používané, ale některé z nich také mezi nejméně spolehlivé (Paerlův index až 20). Mezi tyto metody (mimo abstinence) patří výpočet plodných a neplodných dnů pomocí kalendářové metody a dle hlenové metody a metody hodnocení slin, dále dle měření tělesné teploty. Přirozené metody jsou jedinými antikoncepčními metodami, které v podstatě bezvýhradně schvaluje katolická církev. Kritici uvnitř i vně církve upozorňují, že některé z těchto metod jsou natolik komplikované a svázané se speciálními odbornými znalostmi a technologiemi, že je nelze považovat za o nic přirozenější, než například použití kondomu, a že tedy kritérium přirozenosti je nepoužitelné a mravně bezvýznamné.

BARIÉROVÁ- Podle místa účinku rozpoznáváme antikoncepci podle umístění překážky. Například mimotělní, kdy se spermie vůbec nedostane do těla ženy, tedy přerušovaná soulož a mimopoševní praktiky (tyto metody by se daly přiřadit k přirozeným metodám).

Přerušovaná soulož

Čili populární „dát si pozor“ je velmi často používaná. Tato metoda spočívá v tom, že muž těsně před orgasmem vytáhne penis z pochvy ženy a ejakuluje mimo tělo ženy. Tato metoda je nespolehlivá, neboť je velmi náročná na sebeovládání muže a není vyloučena přítomnost spermií v močové trubici již před orgasmem, zejména u opakovaného pohlavního styku nebo u mladých mužů s předčasnou ejakulací.

Kondom

Ženský (femidom) nebo mužský je sem řazen také. Zde je nutno si uvědomit, že **kondom jako jediná antikoncepční metoda chrání proti pohlavním chorobám!** Kondomy lze nakoupit v lékárně, drogérii, sexshopu, v trafice (zde jsou k dostání takřka vždy) a na dalších místech. Pro nákup kondomů neexistuje žádná věková hranice.

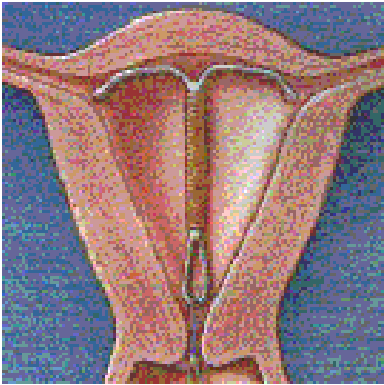

Poševní pesar nebo diafragma

Dalším místem zábrany je oblast pochvy a čípku děložního, kde účinkuje poševní pesar nebo diafragma. Zavádění těchto pomůcek vyžaduje nácvik, nejlépe zacvičení lékařem a doporučuje se kombinovat se spermicidy. Po pohlavním styku je nutno cca 2-3 hodiny počkat, než zahynou všechny spermie v pochvě. Dovoz do ČR byl pro nezájem uživatelů zastaven a nejbližší zemí, kde se dá sehnat, je Maďarsko. Daleko více rozšířen je v USA.

NITRODĚLOŽNÍ TĚLÍSKO-V děloze zabrání početí nitroděložní tělísko, jež svou přítomností navozuje sliznici děložní „dojem“, že je

děloha již „obsazena“ plodem a sliznice tudíž nemůže přijmout další vajíčko. Také se hovoří o sterilním zánětu v místě kontaktu s tělískem a pak takto nemocné endometrium zygotu nepřijme. Jiná teorie mluví o rychlejším pohybu svaloviny dělohy a vejcovodů, které jsou tělískem drážděny, a vajíčko se tak dostane do děložní dutiny dříve, než je vývojově schopno

nidace. Tělíska jsou drobné artefakty nejrůznějších tvarů dříve z mědi, protože se pozorovalo, že měď má spermicidní účinky, nyní jsou plastová a některá dražší dokáží uvolňovat do děložní dutiny gestagen. Tělíska se ponechávají v děloze 3-5 let. Zavádějí se krátce při ukončování menstruace a pouze ženám, které už rodily, protože je zde riziko aktinomykózy. Tato anaerobní infekce je u žen bez tělíska vzácná a prakticky zničí plodnost ženy.

POSTKOITÁLNÍ-Následující po koitu - pohlavním styku.

Antikoncepce, která má zabránit nidaci (zahnízdění) eventuálně oplodněného vajíčka, respektive velmi časných vývojových stádií zárodku (blastocysty).

Musí se použít nejpozději 72 hodin po nechráněném styku a není vhodná jako pravidelná antikoncepce. Používá se buď vyšších dávek některých kombinovaných kontraceptiv (např. *Neogest*), nebo vyšší dávky samotného progestinu (např. *Postinor* do jedné hodiny).

Zpracovala: Nikola Blehová